

ร. กษ ๐๒๐๑.๐๖/๒๖๐๒๖๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ส่วนน้การบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ส่วนยุทธศาสตร์ โทร. ๐.๒๒๔๑.๔๗๔๔ (๒๓๓๗)

ที่ สบอ ๕๘/๖๘๒๕

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง โครงการนำร่อง “ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร”
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

เรียน ผส.ชป. ๑ - ๑๗

ตามหนังสือ สบอ ๖๔๒๕/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘ เรื่องข้อเสนอการจัดให้มี
ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ประเด็นเรื่อง “การใช้ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านเป็น
กลไกขับเคลื่อนเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน” เพื่อสนับสนุนประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนของ
ประเทศที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับมาดำเนินการ ซึ่งกรมชลประทานเห็นชอบในหลักการแล้ว นั้น

อีกทั้ง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งคณะกรรมการและคณะทำงานขับเคลื่อนการ
ดำเนินงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยเรื่องคณะทำงาน “ศูนย์เรียนรู้การ
เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์” โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจ
ด้านส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรมและระบบสหกรณ์เป็นประธาน และรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
เป็นเลขานุการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ “ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านเป็นกลไก
ขับเคลื่อนเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน” และแผนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง “ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์” สัมฤทธิ์ผล สำนักบริหารจัดการน้ำ
และอุทกวิทยาขอส่งแผนโครงการนำร่อง “ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์” เพื่อดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

เรียน ผช.ชป. ๑

เพื่อโปรดทราบ

(นายทองเปลว กองจันทร์)

ผส.บอ.

(นางรุ่งนภา ทองศิริ)

ธ.๒๐. รักษาราชการแทน ผบท.บอ.

๒๕ ม.ค. ๕๙.

เรียน ผช.บอ., ผอ.บอ. และ ผอ.ส.ภ๑

เพื่อโปรดทราบ

(นายธาดา ชูนท์วิ)

ผบ.บอ.

รักษาการแทน ผช.บอ.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ส่วนยุทธศาสตร์ สำนักบริหารบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา โทร.๒๗๔๐

ที่ สบอ(ขศ.) / ๕๙ / ๕๓๖

วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง โครงการนำร่อง “ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร”
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

เรียน ผส.บอ. ผ่าน ผยศ.บอ.

ตามหนังสือ สบอ.๖๔๒๕/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๘ เรื่องข้อเสนอการจัดให้มียุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ประเด็นเรื่อง “การใช้ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน” เพื่อสนับสนุนประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนของประเทศที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับมาดำเนินการ ซึ่งกรมชลประทานเห็นชอบในหลักการแล้วนั้น

อีกทั้ง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งคณะกรรมการและคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยเรื่องคณะทำงาน “ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์” โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและระบบสหกรณ์เป็นประธาน และรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นเลขาธิการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ “ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน” และแผนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง “ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์” สัมฤทธิ์ผล ส่วนยุทธศาสตร์ขอ นำส่งแผนโครงการนำร่อง “ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์” เพื่อดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาลงนามในหนังสือ

(นายวิภพ ทิมสุวรรณ)

ยบ.บอ.

ลงน.

(นายธาดา พุนทวี)

ผส.บอ.

รักษาราชการแทน ผยศ.บอ.

ลงนามแล้ว

(นายทองเปลว กองจันทร์)

ผส.บอ.

แผนงานโครงการนำร่อง
“ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร”
สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา กรมชลประทาน

๑. ชื่อโครงการ

ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน / ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์

๒. เหตุผลและความจำเป็น

สืบเนื่องจากรัฐบาลได้สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง สำหรับในส่วน
 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน โดยมี
 คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นกลไกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
 การส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นกลไกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริม
 และพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่มีเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
 แห่งชาติเป็นประธาน มีหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์และขับเคลื่อนการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้เกิดผลเป็น
 รูปธรรม ซึ่งการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ผ่านมามีคณะกรรมการฯ ดังกล่าว ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์
 ชาวบ้านและเกษตรกรรายย่อย ได้สรุปประเด็นที่มอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับไปดำเนินการ คือ “ศูนย์
 เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน” เนื่องจากศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านมีองค์ความรู้
 และภูมิปัญญาที่เป็นที่ยอมรับ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพของเกษตรกรและดำเนินชีวิตด้วย
 การพึ่งพาตนเองได้ และ เพื่อเพิ่มบทบาทการดำเนินงานผ่านเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ทั้งในเรื่องของการปรับ
 วิธีการดำเนินงาน การบริหารจัดการและการให้สนับสนุน

อีกทั้ง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งคณะกรรมการและคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงาน
 ตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยเรื่องคณะทำงาน “ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิ
 ภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์” โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมและ
 พัฒนาเกษตรกรและระบบสหกรณ์เป็นประธาน และรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นเลขานุการ

ดังนั้น เพื่อเป็นการดำเนินงานตามแผนที่ได้รับมอบหมาย ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การ
 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์ จะเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมองค์ความรู้ และภูมิปัญญา
 ท้องถิ่นของชุมชน ทำให้สามารถเผยแพร่องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น กระจายออกไปยังพื้นที่ต่างๆ ได้ ศูนย์
 เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์ส่วนใหญ่ควรมีการ
 อบรมทบทวนความรู้ของวิทยากรอย่างต่อเนื่อง ทำให้วิทยากรมีความชำนาญและมีความมั่นใจในการถ่ายทอด
 ความรู้ อีกทั้ง ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์ควร
 มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายปราชญ์อื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ
 ทาง ทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างครอบคลุม

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ การใช้น้ำ
 ชลประทาน และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งเป็นการให้บริการทางการเกษตรชลประทาน และเผยแพร่ข้อมูล
 ข่าวสารในพื้นที่

๓.๒. เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและ
 พัฒนาการเกษตรชลประทานในพื้นที่

๓.๓. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะทางด้านการเกษตรชลประทานที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่และชุมชนสอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของชุมชน

๓.๔. เพื่อเสริมสร้างความรู้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรชลประทานและฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมสาธิตแบบมีส่วนร่วมให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ

๔. หลักการดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านหรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป็นของชุมชน เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ทำให้สามารถเผยแพร่องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น กระจายออกไปยังพื้นที่ต่างๆ ได้ บริหารจัดการโดยเกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้านและชุมชนร่วมกับนักส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นกลไกส่งเสริมการเกษตร ในการบูรณาการวิชาการ ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆกับเกษตรกรในชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนากิจกรรมในพื้นที่อย่างยั่งยืนมีประสิทธิภาพ โดยแต่ละศูนย์อาจมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป มีหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ที่ชัดเจน ซึ่งเกษตรกรในชุมชนสามารถเข้ารับการเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรและแผนที่กำหนดสำหรับวิธีการเรียนรู้ เน้นหลักการเรียนรู้จากของจริงในฐานเรียนรู้ต่างๆ และลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันในแปลงเรียนรู้ มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ๔ องค์ประกอบ คือ เกษตรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้าน แปลงเรียนรู้/แปลงสาธิต หลักสูตรการเรียนรู้ และฐานการเรียนรู้

- เกษตรชลประทานต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นเกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้ ที่เป็น Smart Farmer มีความรู้ ทักษะ และความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ และประสบความสำเร็จในการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรชลประทาน

- แปลงเรียนรู้/แปลงสาธิต เป็นแปลงของเกษตรกรต้นแบบที่ทำการผลิตสินค้าเกษตรสามารถใช้ประโยชน์ในการสาธิตวิธีและสาธิตผลให้กับเกษตรกรในชุมชนได้เรียนรู้ได้

- หลักสูตรการเรียนรู้ เป็นประเด็นปัญหาทางการเกษตรชลประทานของชุมชน โดยเกษตรกรต้นแบบ นักส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ชลประทานและหน่วยงานต่างๆร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดขึ้น

- ฐานเรียนรู้ เป็นจุดเรียนรู้เฉพาะเรื่องที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สถานการณ์น้ำ (สภาพอากาศ/ปริมาณน้ำฝน/น้ำท่า/น้ำในเขื่อน) การใช้น้ำชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การผลิตสารชีวภัณฑ์ การกำจัดวัชพืช การใช้เครื่องจักรการเกษตร ฯลฯ และใช้เป็นแสดงของจริง และใช้ในการฝึกปฏิบัติ ให้ผู้เรียนรู้ได้เห็นและนำไปปฏิบัติต่อเนื่องได้

ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านหรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีการเกษตรชลประทานที่เหมาะสมกับชุมชน และให้บริการข้อมูลข่าวสาร ไปยังเกษตรกรในชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในสภาพการผลิตของตนเอง รวมทั้งเป็นจุดศูนย์กลางในการพบปะของอาสาสมัคร ปราชญ์ชาวบ้าน นักส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ชลประทาน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆในพื้นที่

๕. เป้าหมาย / สถานที่ดำเนินงาน

เกษตรกรในพื้นที่ (ทั้งในพื้นที่ชลประทานและนอกเขตชลประทาน) สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ศูนย์เรียนรู้ฯ ไปประยุกต์ใช้ในการผลิตเกษตรและปรับเปลี่ยนระบบการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ สภาพการผลิตของตนเอง และความต้องการของตลาด ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง ผลผลิตมีคุณภาพและมีปริมาณมากขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ดำเนินการในพื้นที่ อำเภอละ ๑ ศูนย์ รวม ๘๘๒ ศูนย์

๖. วิธีการดำเนินการ

กระบวนการถ่ายทอดความรู้ของศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์ ใช้วิธีการถ่ายทอดแบบเกษตรกรสู่เกษตรกร (Farmer to Farmer) โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริงในไร่นาของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรผู้เข้ารับการอบรม เกิดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ควรมีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การอภิปรายกลุ่ม และการศึกษาดูงาน ทำให้สอดคล้องกับความชอบในการเรียนรู้ของเกษตรกร (Learning Style) ที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

การถ่ายทอดความรู้ การดำเนินชีวิตของปราชญ์ชาวบ้าน สามารถเป็นต้นแบบให้เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ศึกษา เรียนรู้ ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยมีกิจกรรมหลักๆ ดังนี้

๑. ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่
๒. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตการเกษตร
๓. ส่งเสริมการใช้น้ำชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ
๕. จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการฯ

โดยกระบวนการดำเนินงานสามารถแบ่งได้เป็น ๓ กระบวนการ ดังนี้

๖.๑. กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี

๖.๑.๑ วิเคราะห์เกษตรกรเป้าหมายจากเกษตรกรในพื้นที่ที่ประกอบอาชีพตามสินค้าหลักในระดับอำเภอ

๖.๑.๒ คัดเลือกเกษตรกรผู้นำ/ปราชญ์ชาวบ้าน/เกษตรกรอาสา ผู้ที่จะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมายในอำเภอครอบคลุมทุกตำบลที่ผลิตสินค้าหลัก โดยมีสัดส่วนเกษตรกรผู้นำ ๑ คน รับผิดชอบเกษตรกรเป้าหมาย ๒๕-๓๐ คน

๖.๑.๓ พัฒนาเกษตรกรผู้นำ เพื่อให้มีความรู้ สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมายได้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเกษตรกร เป็นต้น

๖.๑.๔ เกษตรกรผู้นำจัดการเรียนรู้แก่เกษตรกรเป้าหมายในชุมชนของตนเอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเกษตรกร เป็นต้น

๖.๒. กระบวนการให้บริการ

๖.๒.๑ เกษตรกรทั่วไปสามารถเข้ารับบริการทางวิชาการ และข้อมูลข่าวสารต่างๆรวมทั้งสามารถเข้าเรียนรู้ตามหลักสูตรและแผนการถ่ายทอดที่กำหนด โดยการศึกษาและแลกเปลี่ยนกับเกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้านและเกษตรกรผู้นำที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ในประเด็นวิชาการ เทคโนโลยี หรือปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างฤดูผลิต ซึ่งทำให้ได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้ตรงต่อความต้องการ และทันต่อสถานการณ์

๖.๒.๒ ให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เกษตรกรผู้นำ อคม.และสื่อต่างๆ

๖.๓. การบูรณาการทำงาน

หน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษาต่างๆ สามารถเข้าไปให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์ ได้ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ในการถ่ายทอดความรู้และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่างๆ ได้แก่

๖.๓.๑ การจัดการเรียนรู้โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับเกษตรกรต้นแบบในการจัดทำหลักสูตร กำหนดฐานการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ ดำเนินการจัดทำการเรียนรู้ตามแผน และประเมินผลการเรียนรู้

๖.๓.๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของศูนย์ให้มีความพร้อมในการบริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น ระบบการให้น้ำชลประทาน เครื่องจักร วัสดุการเกษตร ชุดตรวจสอบดิน เมล็ดพันธุ์ สารชีวภัณฑ์ต่างๆ ฯลฯ

๖.๔ วิธีการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ชลประทาน

๖.๔.๑) สำนักงานชลประทาน ๑-๑๗ / โครงการส่งน้ำฯ/โครงการชลประทานจังหวัด /ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน ๑-๙ จัดประชุมเจ้าหน้าที่ของสำนักฯ/ ศูนย์อุทกภาค/สถานีทดลองการใช้น้ำ เพื่อพิจารณาโครงการ งบประมาณ และจัดสรรให้แต่ละพื้นที่ตามความเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่และชุมชน

๖.๔.๒) สำนักงานชลประทาน ๑-๑๗/ โครงการส่งน้ำฯ/โครงการชลประทานจังหวัด /ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน ๑-๙ ร่วมประสานงานกับสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ดำเนินงานโครงการในพื้นที่ อำเภอละ ๑ ศูนย์ รวม ๘๘๒ ศูนย์ในเขตพื้นที่ที่หน่วยงานนั้นดูแล

๖.๔.๓) สำนักงานชลประทาน ๑-๑๗/ โครงการส่งน้ำฯ/โครงการชลประทานจังหวัด /ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน ๑-๙ จัด ร่วมกำหนดพื้นที่ดำเนินงานโครงการ พร้อมประสานผู้นำหมู่บ้านชุมชน เพื่อประชาสัมพันธ์ โครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้ปราชญ์ชาวบ้าน เกษตรกรต้นแบบ เกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมดำเนินงานโครงการฯ

๖.๔.๔) สำนักงานชลประทาน ๑-๑๗ / โครงการส่งน้ำฯ/โครงการชลประทานจังหวัด /ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน ๑-๙ ร่วมพิจารณา คัดเลือกปราชญ์ชาวบ้าน เกษตรกรต้นแบบ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการพร้อมจัดทำเวทีชุมชน เพื่อทราบความต้องการในการฝึกอบรมของเกษตรกร

๖.๔.๕) สำนักงานชลประทาน ๑-๑๗ / โครงการส่งน้ำฯ/โครงการชลประทานจังหวัด /ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน ๑-๙ ร่วม พิจารณา จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมตามความต้องการของเกษตรกร กำหนดแผนการฝึกอบรมและประสานการจัดเตรียมวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ ตลอดจนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อ และตัวอย่างของจริงในกรณีที่ต้องมีพร้อมจัดหาจุดศึกษาดูงานในเรื่องนั้นๆ

๖.๔.๖) สำนักงานชลประทาน ๑-๑๗/ โครงการส่งน้ำฯ/โครงการชลประทานจังหวัด /ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน ๑-๙ ดำเนินการจัดอบรมเกษตรกรตามแผนที่กำหนดไว้

๖.๔.๗) สำนักงานชลประทาน ๑-๑๗/ โครงการส่งน้ำฯ/โครงการชลประทานจังหวัด /ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน ๑-๙ ร่วมดำเนินการสรุปผลการฝึกอบรม เพื่อเตรียมสรุปเสนอกรมชลประทาน เมื่อสิ้นปีงบประมาณ และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการดำเนินงานรายไตรมาส

๗. ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด

ผลผลิต

เกษตรกรในพื้นที่ชลประทานได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ชุมชน การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตการเกษตร การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์

ร้อยละ ๖๐ ของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้สามารถพัฒนาการผลิตผลการเกษตรของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดกระบวนการ

- ๑) เกษตรกรในพื้นที่ชลประทาน/นอกเขตชลประทาน ได้รับการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการผลิตผลการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม
- ๒) เกษตรกรในพื้นที่ชลประทาน/นอกเขตชลประทาน สามารถลดต้นทุนการผลิต และ เพิ่มผลผลิตการเกษตร
- ๓) เกษตรกรในพื้นที่ชลประทาน/นอกเขตชลประทาน สามารถใช้น้ำชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔) มีแปลงส่งเสริมการเกษตรชลประทานอย่างยั่งยืน อำเภอละ ๑ ศูนย์ รวม ๘๘๒ ศูนย์

๘. งบประมาณ แนวทางและแผนงานการดำเนินงาน

๘.๑) สำนักงานชลประทาน ๑-๑๗ / โครงการส่งน้ำฯ/โครงการชลประทานจังหวัด /ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน ๑-๙ ควรพิจารณาการสนับสนุนงบประมาณและจัดสรรแผนงบประมาณสำหรับศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน /ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์ เพื่อร่วมร่วมจัดตั้ง ติดตาม และร่วมดำเนินการศูนย์การเรียนรู้ ฯ ในพื้นที่ให้เพียงพอในเขต เพื่อให้มีการติดตามงานและดำเนินการในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ และเป็นการช่วยกระตุ้นให้ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์ มีการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ตามตารางที่ ๑

๘.๒) สำนักงานชลประทาน ๑-๑๗ / โครงการส่งน้ำฯ/โครงการชลประทานจังหวัด /ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน ๑-๙ ควรมีการประชาสัมพันธ์ และจัดเอกสารประชาสัมพันธ์ชี้แจงรายละเอียดการปฏิบัติในการอบรมของเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน /ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์ ให้เกษตรกรศึกษาทำความเข้าใจก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม

๘.๓) สำนักงานชลประทาน ๑-๑๗ / โครงการส่งน้ำฯ/โครงการชลประทานจังหวัด /ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน ๑-๙ ควรจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบขั้นตอน และวิธีการดำเนินงานให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้รับทราบโดยตรง

๘.๔) สำนักงานชลประทาน ๑-๑๗ / โครงการส่งน้ำฯ/โครงการชลประทานจังหวัด /ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทาน ๑-๙ ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

ตารางที่ ๑ แนวทางและแผนงานการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในอำเภอละ ๑ ศูนย์ รวม ๘๘๒ ศูนย์

มาตรการ	กิจกรรม	หน่วยงาน	แผนปฏิบัติงาน
๑.การจัดตั้งและพัฒนาศูนย์			
๑.พัฒนาองค์ประกอบศูนย์ฯ ให้สมบูรณ์	๑.พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้าน ๒.จัดทำโครงสร้างฐานเรียนรู้/ศาลาเรียนรู้/แปลงสาธิต ๓.หน่วยงานต่างๆ พัฒนาฐานเรียนรู้/ศาลาเรียนรู้/แปลงสาธิต ในพื้นที่ส่วนที่รับผิดชอบให้สมบูรณ์ ๔.ปรับปรุงหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ๕.สนับสนุนการจัดทำแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตการใช้น้ำ	-สชป.๑-๑๗/ โครงการส่งน้ำ/ โครงการชลประทาน/ -ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/ -สถานีทดลองการใช้น้ำ ชลประทาน ๑-๙ -หน่วยงานอื่นๆ เช่น กษ.จว/กสก/กวก ฯลฯ	ม.ค. ๕๙- มี.ค. ๕๙
๒. การขับเคลื่อนการให้บริการของศูนย์			
๒.๑ การขับเคลื่อนถ่ายทอดเรียนรู้	๑.พัฒนาเกษตรกรผู้นำศูนย์ละ ๕๐๐ ราย ๒.เกษตรกรผู้นำไปพัฒนาเกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๕,๐๐๐ ราย ๓.จัดการถ่ายทอดความรู้แบบบูรณาการจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบงานวันถ่ายทอดความรู้ (Field day) ศูนย์ละ ๑ ครั้ง ๓๐๐ ราย	-สชป.๑-๑๗/ โครงการส่งน้ำ/ โครงการชลประทาน/ -ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/ -สถานีทดลองการใช้น้ำ ชลประทาน ๑-๙ -หน่วยงานอื่นๆ เช่น กษ.จว/กสก/กวก ฯลฯ	ม.ค. ๕๙- ก.ย. ๕๙
๒.๒ การให้บริการด้านการเกษตรชลประทาน	๑.เกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้านและผู้นำเกษตรกรวิเคราะห์ความต้องการรับบริการของชุมชน ๒.หน่วยงานชลประทานประสานเกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้าน และเตรียมการสนับสนุน/วางแผนการให้บริการ เช่น การให้ความรู้เรื่องใช้น้ำชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการจัดการน้ำในแปลงนาความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ ความรู้เทคโนโลยีการเกษตรการใช้น้ำชลประทานในระบบเกษตรอินทรีย์ ฯลฯ ๓.หน่วยงานดำเนินการสนับสนุนและให้บริการตามแผนที่กำหนด	-สชป.๑-๑๗/ โครงการส่งน้ำ/ โครงการชลประทาน/ -ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/ -สถานีทดลองการใช้น้ำ ชลประทาน ๑-๙ -หน่วยงานอื่นๆ เช่น กษ.จว/กสก/กวก ฯลฯ	ม.ค. ๕๙- ก.ย. ๕๙
๒.๓ การใช้ประโยชน์และเผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยด้านเกษตรชลประทาน	๑.หน่วยงานประสานเกษตรกรต้นแบบนำผลการศึกษาวิจัยงานชลประทานที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่ เช่น โครงการเปียกสลับแห้ง เกษตรอินทรีย์ ให้น้ำชลประทานอย่างประหยัดในการปลูกข้าวอินทรีย์ ฯลฯ ๒. หน่วยงานสนับสนุนการนำผลการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้จริงในแปลงเกษตรกร ๓. หน่วยงานเผยแพร่ผลงานที่ประสบความสำเร็จให้กับเกษตรกรเป้าหมาย	-สชป.๑-๑๗/ โครงการส่งน้ำ/ โครงการชลประทาน/ -ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/ -สถานีทดลองการใช้น้ำ ชลประทาน ๑-๙ -หน่วยงานอื่นๆ เช่น กษ.จว/กสก/กวก ฯลฯ	ม.ค. ๕๙- ก.ย. ๕๙

ตารางที่ ๑ แนวทางและแผนงานการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในอำเภอละ ๑ ศูนย์ รวม ๘๘๒ ศูนย์ (ต่อ)

มาตรการ	กิจกรรม	หน่วยงาน	แผนปฏิบัติงาน
๒.๔ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกษตรชลประทาน	๑. เกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้านและเกษตรกรผู้นำ วิเคราะห์ความต้องการข่าวสารของชุมชน ๒. หน่วยงานประสานเกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้าน และเตรียมการสนับสนุน/วางแผนการเผยแพร่ข่าวสาร เช่น ข้อมูลสถานการณ์น้ำ (สภาพอากาศ/ปริมาณน้ำฝน/น้ำท่า/น้ำในเขื่อน/ น้ำในคลองส่งน้ำ) ข้อมูลการส่งน้ำหมุนเวียน ภายในคลองส่งน้ำ ฯลฯ ๓. หน่วยงานดำเนินการสนับสนุนแลเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตามแผนที่กำหนด	-สชป.๑-๑๗/ โครงการส่งน้ำ/ โครงการชลประทาน/ -ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/ -สถานีทดลองการใช้น้ำ ชลประทาน ๑-๙ -หน่วยงานอื่นๆ เช่น กษ.จว/กสก/กวก ฯลฯ	ม.ค. ๕๙- ก.ย. ๕๙
๒.๕ การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	๑. เกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้านพบปะเกษตรกรเพื่อรับฟังปัญหาและข้อร้องเรียน ๒. เกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้านและเกษตรกรผู้นำ ร่วมกันแก้ปัญหาในส่วนที่สามารถดำเนินการได้ ๓. เกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้านและเกษตรกรผู้นำส่ง ปัญหาและข้อร้องเรียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๔. หน่วยงานดำเนินงานแก้ไขปัญหาและข้อร้องเรียน	-สชป.๑-๑๗/ โครงการส่งน้ำ/ โครงการชลประทาน/ -ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/ -สถานีทดลองการใช้น้ำ ชลประทาน ๑-๙ -หน่วยงานอื่นๆ เช่น กษ.จว/กสก/กวก ฯลฯ	ม.ค. ๕๙- มี.ค. ๕๙
๓. การขยายผล			
๑. การขยายผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ	๑. จัดกระบวนการทำงาน โดยให้เกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้านและเกษตรกรผู้นำออกเยี่ยมเกษตรกรภายนอก ศูนย์ ๒. เชื่อมโยงจุดเรียนรู้ต่างๆให้เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ ๓. จัดตั้งศูนย์ในพื้นที่ที่มีความพร้อม และมีความจำเป็น	-สชป.๑-๑๗/ โครงการส่งน้ำ/ โครงการชลประทาน/ -ศูนย์อุทกภาค ๘ ศูนย์/ -สถานีทดลองการใช้น้ำ ชลประทาน ๑-๙ -หน่วยงานอื่นๆ เช่น กษ.จว/กสก/กวก ฯลฯ	๑ ต.ค. ๕๙ เป็นต้นไป

๙. ประโยชน์และผลสำเร็จที่คาดว่าจะได้รับ

การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน /ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์ สามารถตอบสนองต่อกระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

๙.๑) เกิดศูนย์เรียนรู้ ฯ จำนวน ๘๘๒ ศูนย์ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ให้บริการทางการเกษตร ชลประทาน และข้อมูลข่าวสาร และช่วยแก้ปัญหาด้านการเกษตรชลประทาน รวมทั้งเป็นจุดศูนย์กลางในการพบปะของอาสาสมัคร เจ้าหน้าที่การเกษตร เจ้าหน้าที่ชลประทาน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นๆ อีกทั้งศูนย์

เรียนรู้ ๆ ยังเป็นจุดที่หน่วยงานต่างๆสามารถเข้าไปดำเนินการส่งเสริมการผลิตผลการเกษตรชลประทาน ให้บริการทางวิชาการ และข้อมูลข่าวสารต่างๆแก่เกษตรกรในชุมชน

๙.๒) เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรและเกิดการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ

๙.๓) เกษตรกรในชุมชนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ตามหลักสูตรและแผนการถ่ายทอดที่กำหนดโดยสามารถเข้าไปศึกษาและแลกเปลี่ยนกับเกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้าน ในประเด็นวิชาการเทคโนโลยี หรือ ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างฤดูกาลผลิต ซึ่งทำให้ได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้ตรงกับความต้องการและทันต่อสถานการณ์ รวมทั้งการรับรู้ข่าวสารและการแจ้งข่าวของนักส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๙.๔) ปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งเกษตรกรและเกษตรกรอาสา สามารถที่จะนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ จึงเป็นผู้ที่มีความรู้ ความคิด ในด้านการพัฒนาการเกษตรชลประทานที่ยั่งยืน รวมทั้งพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน

๙.๕) ปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งเกษตรกรและเกษตรกรอาสา ส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง มีความรักและหวงแหนในพื้นที่ทำกินของตน มีวิถีชีวิตในการทำการเกษตรแบบยั่งยืน ตอบสนองต่อนโยบายภาครัฐในการคุ้มครองและรักษาพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำการเกษตร เพื่อเป็นฐานการผลิตทางการเกษตรในระยะยาว รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรในรูปแบบนิคมการเกษตร

๙.๖) เกษตรกรและเกษตรกรอาสา สามารถรวมกลุ่มกับปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อร่วมกันจัดตั้งกองทุนเศรษฐกิจพอเพียง โดยขอความร่วมมือจากสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีโครงการกองทุนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อตอบสนองต่อนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการสร้างรายได้และศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติระดับชุมชน ลดต้นทุน ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งเร่งรัดและลดขั้นตอนของภาครัฐเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างรวดเร็ว

๙.๗) ปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งเกษตรกรและเกษตรกรอาสา สามารถที่จะจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการจัดหาที่ดินทำกินให้แก่ผู้มีรายได้น้อย ส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ เพื่อสร้างความมั่นคงของมนุษย์ ความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้

๙.๘) ปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งเกษตรกรและเกษตรกรอาสา มีความรู้ ความสามารถในการ ขยายกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อลดการใช้สารเคมีและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร รวมทั้งสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับความมั่นคงทางด้านอาหาร

๙.๙) ปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งเกษตรกรและเกษตรกรอาสา มีวิถีชีวิตในการทำการเกษตรแบบยั่งยืนและปลอดภัยปลอดสารพิษ ตอบสนองต่อนโยบายภาครัฐ โดยคุ้มครองและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยลดมลพิษ เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งให้การคุ้มครองเพื่อให้เกิดความปลอดภัยทางชีวภาพ โดยการพัฒนาองค์ความรู้ในการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างประหยัด

๙.๑๐) ปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งเกษตรกรและเกษตรกรอาสา มีแนวคิดและแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ประเทศไทย มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นคนไทยที่มีคุณธรรม นำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวย่อเยียม ชุมชน เข้มแข็ง สังคมสันติสุข สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน